

Класификация на информацията:

Ниво 0, [TLP-WHITE]

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

10/24/2025

X РД09-3308/24.10.2025г.

Регистрационен №

Министерство на образованието и науката

Signed by: Desislava Simeonova Shalqanova

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията код **041101** „Оперативно счетоводство“ от професионалното направление код **0411** „Счетоводство и данъчно облагане“ съгласно приложението.

24.10.2025 г.

X

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

Signed by: Emilia Tzvetanova Lazarova

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА СТЕПЕНИ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯ**

Професионално направление				
Код: 0411	Счетоводство и данъчно облагане			
Професия				
Код: 041101	Оперативно счетоводство			
Степени на професионална квалификация	-	II	III	-
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	-	3	4	-
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)	-	3	4	-

Утвърдена със Заповед

X

Регистрационен №
Министерство на образованието и науката

София, 2025 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавни изпити за придобиване на втора и трета степен на професионална квалификация (СПК) по професия код 041101 „Оперативно счетоводство“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на всяка степен на професионална квалификация.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

1. Част по теория на професията

- изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема и дидактически материали (осигуряват се от обучаващата институция);
- критерии за оценяване на изпитните теми;
- указания за разработване на писмен тест;
- указания за съдържанието и оформянето на дипломния проект за ученици, обучаващи се за трета степен на професионална квалификация;
- критерии за оценяване на дипломния проект и неговата защита.

2. Част по практика на професията

- указания за съдържанието на индивидуалните задания;
- критерии за оценяване на индивидуалните задания.

3. Система за оценяване

4. Приложения

- образец на изпитен билет – част по теория на професията;
- образец на индивидуално задание по практика;
- образец на индивидуално задание за разработване на дипломен проект;
- образец на рецензия на дипломен проект.

III. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ВТОРА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Основи на финансите и финансовото управление: Основи на публичните финанси

Същност на публичните финанси. Източници на публични приходи. Видове публични разходи. Публични блага. Баланс на публичния бюджет

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва основните видове публични блага и необходимостта от тяхното заплащане под формата на данъци и други видове публични приходи	25
2. Описва същността на публичните финанси и тяхното значение	20
3. Изброява основни източници на публични приходи (например данъци, такси)	15
4. Обяснява ролята на публичните финанси за стимулиране на икономическото развитие или предотвратяване прегряването на икономиката	20
5. Обяснява същността на балансиран и небалансиран публичен бюджет – при наличието на излишък или дефицит	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Счетоводна обработка на отчетната документация

Основни принципи на счетоводството. Класификация на счетоводните документи. Видове счетоводни документи. Основни видове счетоводни сметки. Последици от неправилно съставяне на първични счетоводни документи

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Характеризира основните принципи на счетоводството	20
2. Описва различните видове счетоводни документи и тяхната роля в счетоводния процес	25
3. Описва минимум пет основни видове счетоводни документи и техните задължителни реквизити, използвани в счетоводната обработка на данни	25
4. Описва ясно основните видове счетоводни сметки по българското законодателство	15
5. Обяснява последиците от неправилно съставяне на първични счетоводни документи	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Основи на материалното отчитане

Принципи на оценка на материалните активи. Амортизация на материални активи. Инвентаризация и управление на запаси. Оценка на загуби и обезценки на материални активи. Продажба и разпореждане с материални активи

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва кога се използват методите за оценка на материални активи	20
2. Характеризира методите на амортизация	25
3. Описва значението на инвентаризацията за точното отчетно представяне на активите и характеризира методите за инвентаризация	25
4. Описва условията, по които се извършва оценка на загуби, и процедурите за записване на обезценка на материалните активи	15
5. Характеризира процеса на отчетност при продажба на активи	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Парични средства и тяхното счетоводно отчитане

Видове парични средства. Управление на парични потоци. Отчет за паричните потоци: структура и основни дефиниции. Документиране на паричните операции. Правила за отчитане на паричните средства

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Изброява видовете парични средства в предприятието	15
2. Описва значението на управлението на паричните потоци за финансовото здраве на предприятието	25
3. Описва структурата и важността на отчета за паричните потоци и дефинира основни понятия от отчета	20
4. Описва документите, съпътстващи паричните операции. Обяснява процеса на оформяне на касови и банкови документи	20
5. Познава правилата за отчитане на паричните средства	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Текущо счетоводно отчитане на разходи и приходи

Видове разходи и приходи в предприятието. Документиране на разходни и приходни операции. Основни принципи при текущото счетоводно отразяване на разходите и приходите

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Изброява основните видове разходи и приходи	30
2. Описва документите за разходни и приходни операции	25
3. Обяснява етапите на текущото отчитане	20
4. Познава принципите за класифициране на разходите и приходите	15
5. Различава правилно типични счетоводни записи за разходи и приходи	10
Общ брой точки:	100

2. ИЗПИТНИ ТЕМИ ЗА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

ИЗПИТНА ТЕМА № 1: Основи на счетоводната отчетност

Възникване, същност и значение на счетоводството. Измерители, използвани в счетоводството. Изисквания, предявявани към предоставяната от счетоводството информация. Предмет и обект на счетоводството. Същност на метода на счетоводството и неговите елементи – документиране, оценка и калкулация, система на счетоводните сметки, двойно записване по счетоводните сметки, инвентаризиране, балансово обобщаване, сводка от отчетни данни. Годишно счетоводно приключване. Годишен финансов отчет

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва възникването, същността и значението на счетоводството	10
2. Посочва и характеризира измерителите, използвани в счетоводството	25
3. Описва предмета, обекта, метода на счетоводството и неговите елементи	25
4. Описва етапите в годишното счетоводно приключване и съставните части на финансовия отчет	25
5. Описва изискванията, предявявани към предоставяната от счетоводството информация	15
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 2: Собствен и привлечен капитал в предприятието

Характеристика на собствения капитал – основен капитал, резерви, финансов резултат. Характеристика на привлечения капитал – дългосрочни и краткосрочни заеми в лева и във валута, лизинг, облигационен заем. Отчитане на собствения и привлечения капитал – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира понятията собствен и привлечен капитал. Изброява и обяснява източниците на собствен и привлечен капитал на предприятието	15
2. Изброява и обяснява стопанските операции, свързани с увеличение и намаление на собствен и привлечен капитал	15
3. Посочва и обяснява първичните счетоводни документи, които са основание за счетоводни записвания	20
4. Прави характеристика на счетоводните сметки, използвани при отчитане на собствения и привлечения капитал в предприятието	20
5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани с отчитане на собствения капитал	30
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 3: Счетоводно отчитане на дълготрайните активи в предприятието

Характеристика на дълготрайните активи като обект на отчитане, видове, оценка, признаване съгласно счетоводните стандарти. Отчитане на намалението, амортизацията и увеличението на дълготрайните активи – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира понятието дълготрайни активи. Обяснява и сравнява характеристиката на видовете дълготрайни активи	15
2. Изброява, обяснява и различава видовете оценяване на дълготрайни активи при придобиването им съгласно счетоводни стандарти.	15
3. Посочва и обяснява първичните счетоводни документи, които са основание за счетоводни записвания	20
4. Прави характеристика на счетоводните сметки, използвани при отчитане на увеличението, намалението и амортизацията на дълготрайните активи	20
5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани с увеличение, намаление и амортизация на дълготрайните активи	30
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 4: Счетоводно отчитане на стоково-материални запаси

Характеристика на стоково-материалните запаси, видове, оценка и признаване съгласно счетоводен стандарт. Методи за намаление на стоково-материалните запаси. Отчитане на увеличенията и намаленията на стоково-материалните запаси – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 4</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира понятието стоково-материални запаси. Обяснява и характеризира видовете стоково-материални запаси	10
2. Изброява, обяснява и различава видовете оценяване на стоково-материалните запаси при придобиването им съгласно счетоводни стандарти. Демонстрира методите за намаление на стоково-материалните запаси	20
3. Посочва и обяснява първичните счетоводни документи, които са основание за счетоводни записвания	20
4. Прави характеристика на счетоводните сметки, използвани при отчитане увеличението и намалението на стоково-материалните запаси	20
5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани с отчитане на увеличението и намалението на стоково-материалните запаси	30
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 5: Парични средства и финансови активи на предприятието

Характеристика на паричните средства и финансовите активи в предприятието. Парични средства в левове и валута. Финансови активи – ценни книжа, скъпоценни камъни и благородни метали. Отчитане на краткосрочните финансови средства – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Характеризира понятието парични средства и финансови активи, описва различните категории финансови активи и обяснява тяхното значение и функции в счетоводството и финансите на предприятието	15
2. Дефинира първоначалното признаване и описва критериите за оценка на парични средства и финансови активи на предприятието	15

3. Посочва и обяснява първичните счетоводни документи, които са основание за счетоводни записвания при счетоводното отчитане на паричните средства и финансовите активи в счетоводството	20
4. Описва методите и принципите за последващо оценяване на паричните средства и финансовите активи в предприятието	20
5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани със счетоводното отчитане на паричните средства и финансовите активи в счетоводството	30
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 6: Счетоводно отчитане на разчетите с персонала, осигурители и подотчетните лица

Характеристика на разчетите с персонала, социално и здравно осигуряване и други, свързани с доходите им. Характеристика на задължителното осигуряване (ДОО) и здравното осигуряване. Формиране на възнаграждение по трудови правоотношения. Подоходното облагане на физическите лица (ФЛ). Основни елементи на данъка върху доходите на физическите лица според ЗДДФЛ: данъчна основа, данъчни ставки, освобождавания и облекчения. Разчети с подотчетни лица в левове и валута. Отчитане на разчетите с персонала, осигурители и подотчетните лица – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 6</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира и характеризира разчетите с персонал, подотчетни лица, социално и здравно осигуряване и други, свързани с доходите им. Дефинира и характеризира държавното обществено и здравно осигуряване. Посочва, различава и сравнява елементите на трудовото възнаграждение	20
2. Дефинира и характеризира разчетите с подотчетни лица в левове и валута	15
3. Описва основните понятия във връзка с данъка върху доходите на физическите лица – данъчна основа, данъчни ставки, освобождавания и облекчения	15
4. Посочва и обяснява първичните счетоводни документи, които са основание за счетоводни записвания при счетоводното отчитане на разчетите с персонал, осигурители и подотчетните лица	20
5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани със счетоводното отчитане на разчетите с персонал,	30

осигурители и подотчетните лица	
	Общ брой точки: 100

ИЗПИТНА ТЕМА № 7: Счетоводно отчитане на разчетите по рекламации, липси, начети, съдебни спорове, лихви, застраховки, дебитори и кредитори в предприятието

Характеристика на разчетите. Възникване и закриване на разчети по рекламации, липси, начети и съдебни спорове. Възникване и закриване на разчети с дебитори и кредитори, разчети по лихви и застраховки в предприятието. Отчитане на разчетите – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 7</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира и характеризира разчети по рекламации, липси, начети и съдебни спорове	15
2. Дефинира и характеризира разчетите с дебитори и кредитори, разчети по лихви и застраховки в предприятието	15
3. Посочва и обяснява възникването и закриването на разчети по рекламации, липси, начети и съдебни спорове, с дебитори и кредитори, разчети по лихви и застраховки в предприятието	20
4. Посочва и обяснява първичните счетоводни документи, които са основание за счетоводни записвания при счетоводното отчитане на разчетите по рекламации, липси, начети, съдебни спорове, лихви, застраховки, дебитори и кредитори в предприятието	20
5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани със счетоводното отчитане на разчетите по рекламации, липси, начети, съдебни спорове, лихви, застраховки, дебитори и кредитори в предприятието	30
	Общ брой точки: 100

ИЗПИТНА ТЕМА № 8: Отчитане на разчетните отношения с доставчици и клиенти в страната и чужбина

Основни разчетни отношения с доставчици и клиенти. Възникване и закриване на разчети с доставчици и клиенти от страната и чужбина. Счетоводно документиране на доставки и продажби. Счетоводно отчитане на разчетите – документи, счетоводни сметки, стопански операции и счетоводни записвания. Влияние на несъбираемите вземания върху отчетността

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 8</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Изброява основните разчетни отношения, включително краткосрочни и дългосрочни, с доставчици	15
2. Изброява основните разчетни отношения, включително краткосрочни и дългосрочни	15
3. Описва счетоводното документиране на доставки и продажби	20
4. Посочва и обяснява първичните счетоводни документи, които са основание за счетоводни записвания при счетоводното отчитане на разчетите с доставчици и клиенти	20
5. Описва влиянието на несъбираемите вземания върху отчетността. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани със счетоводното отчитане на разчетите с доставчици и клиенти	30
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 9: Данъчно облагане по ЗДДС, ЗКПО и ЗМДТ. Счетоводно отчитане на разчетите по ЗДДС, ЗКПО и ЗМДТ

Основни понятия и принципи на Закона за данък добавена стойност (ЗДДС). Регистрация по ЗДДС. Основни разпоредби на Закона за корпоративно подоходно облагане (ЗКПО). Местни данъци и такси по Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ). Задължения на данъчно задължените лица и срокове за отчетност

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 9</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Дефинира данък добавена стойност (по ЗДДС), неговата роля в данъчната система, видовете облагаеми стоки и данъчна ставка. Описва основните задължения на данъчно задължените лица по ЗДДС	20
2. Описва стъпките и изискванията за регистрация на физически и юридически лица по ЗДДС	20
3. Дефинира данъка върху корпоративната печалба съгласно действащата нормативна уредба и ключовите критерии за облагане на юридическите лица. Описва основните задължения на данъчно задължените лица по ЗКПО	20
4. Дефинира местните данъци и такси, регламентирани от ЗМДТ, и дава примери. Описва основните задължения на данъчно задължените лица по ЗМДТ	20

5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани със счетоводното отчитане на разчетите във връзка със ЗКПО, ЗДДС и ЗМДТ	20
Общ брой точки:	100

ИЗПИТНА ТЕМА № 10: Счетоводно отчитане на разходи и приходи в предприятието

Характеристика на разходите като обект на отчитане. Характеристика на приходите като обект на отчитане. Класификация на разходите и принципи за тяхното признаване. Принципи на текущото счетоводно отчитане на разходи. Принципи на текущото счетоводно отчитане на приходи

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 10</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Характеризира и класифицира разходите като обект на счетоводно отчитане	20
2. Характеризира и класифицира приходите като обект на счетоводно отчитане	20
3. Описва принципите за признаване на разходите и приходите	25
4. Описва принципите на текущото счетоводно отчитане на разходите и приходите	15
5. Илюстрира счетоводните записвания, като представя модел за осчетоводяване на стопанските операции, свързани със счетоводно отчитане на разходи и приходи в предприятието	20
Общ брой точки:	100

IV. УКАЗАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПИСМЕН ТЕСТ

1. Структура на теста и изисквания към тестовите задачи

Всеки тест се състои от 20 въпроса/задачи и обхваща всички теми от националната изпитна програма за съответната степен на професионална квалификация по професията. Тестовите включват следните модули:

Модул А: Титулна страница – съдържа наименование на институцията, от името на която се предлага тестът, и инструкция за работа с теста. Инструкцията съдържа информация относно:

- целта на теста;
- начините за нанасяне на отговорите;
- права и задължения на учениците по време на изпита;
- начините за оценка на тестовите резултати;
- времето за решаване на теста.

Модул Б: Тест – изписва се вариант на теста. Тестовите въпроси/задачи се подреждат по един от следните критерии:

- по логиката на учебното съдържание;
- според типа на отговора.

Модул В: Еталон на верния отговор и ключ за оценяване – предназначени за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част по теория на професията.

2. Изисквания към тестовите въпроси/задачи

Всяка тестова задача проверява компетентности съобразно нивото по НКР/ЕКР, както следва:

- За втора степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 3) – компетентности, необходими за изпълнение на еднотипни задачи, за решаване на рутинни проблеми и за извършване на рутинни дейности, както и ограничен набор от практически знания, необходими за изпълнението на по-сложни задачи в познати условия.
- За трета степен на професионална квалификация (НКР/ЕКР 4) – компетентности, необходими за изпълнение на сложни операции с помощта на различни инструменти, машини, апарати, измервателни уреди, за разчитане на технологична документация, схеми, данни и др.

Тестовите въпроси/задачи се разработват в съответствие с матрицата на теста, както следва:

Изпит на тема №	I степен на професионална квалификация Тежест 30%		II степен на професионална квалификация Тежест 40%		III степен на професионална квалификация Тежест 50%		IV степен на професионална квалификация Тежест 50%	
	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки	Брой тестови задачи	Максимален брой точки
1	-	-	4	20	2	10	-	--
2	-	-	4	20	2	10	-	-
3	-	-	4	20	2	10	-	-
4	-	-	4	20	2	10	-	-
5	-	-	4	20	2	10	-	-
6	-	-			2	10	-	-
7	-	-			2	10	-	-

8	-	-			2	10	-	-
9	-	-			2	10	-	-
10	-	-			2	10	-	-
	-	-	20	100	20	100	-	-

Максималният брой точки за всяка тестова задача е 5 точки.

При оценка на резултатите от теста максималният брой точки се поставя при пълен и верен отговор, съвпадащ с ключа за оценяване. Частично верните отговори носят по-малък брой точки съобразно ключа за оценяване.

V. УКАЗАНИЕ ЗА СЪДЪРЖАНИЕТО И ОФОРМЯНЕТО НА ДИПЛОМНИЯ ПРОЕКТ

Дипломният проект съдържа следните структурни единици:

- титулна страница;
- съдържание;
- увод (въведение);
- основна част
- заключение;
- списък на използваната литература;
- приложения.

Титулната страница съдържа наименование на училището, населено място, тема на дипломния проект, трите имена на ученика, професия, име и фамилия на ръководителя/консултанта.

Уводът (въведение) съдържа кратко описание на основните цели и резултати.

Основна част – формулира се целта на дипломния проект и задачите, които трябва да бъдат решени, за да се постигне тази цел. Съдържа описание и анализ на известните решения, като се цитират съответните литературни източници. Съдържа приносите на дипломния проект, които трябва да бъдат така формулирани, че да се вижда кои от поставените задачи са успешно решени.

Заключението съдържа изводи и предложения за доразвиване на проекта и възможностите за неговото приложение.

Списъкът с използваната литература включва цитираната и използваната в записката на дипломния проект литература. Започва на отделна страница от основния текст. При имената на авторите първо се изписва фамилията. Всички описания в списъка с използваните източници трябва да са подредени по азбучен ред според фамилията на първия автор на всяка публикация.

Приложенията съдържат документация, която не е намерила място в текста поради ограниченията в обема ѝ или подредба за по-добра прегледност. В текста трябва да има препратка към всички приложения.

б) Оформяне на дипломния проект

Формат: А4; брой редове в стр.: 30; брой на знаците: 60 знака в ред; общ брой на знаците в 1 стр.: 1800 – 2000 знака

Шрифт: Times New Roman

VI. КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ

<i>Критерии за оценяване</i>	<i>Максимален брой точки</i>
<i>1. Съответствие с изискванията за съдържание и структура на дипломния проект</i>	20
1.1. Логическа последователност и структура на изложението, балансиране на отделните части	4
1.2. Задълбоченост и пълнота при формулиране на обекта, предмета, целта и задачите в разработването на темата	7
1.3. Използване на подходящи изследователски методи	4
1.4. Стил и оформяне на дипломната работа (терминология, стил на писане, текстообработка и оформяне на фигури и таблици)	5
<i>2. Съответствие между поставените цели на дипломния проект и получените резултати</i>	20
2.1. Изводите следват пряко от изложението, формулирани са ясно, решават поставените в началото на изследването цели и задачи и водят до убедителна защита на поставената теза	10
2.2. Оригиналност, значимост и актуалност на темата	6
2.3. Задълбоченост и обосновааност на предложенията и насоките	4
<i>3. Представяне на дипломния проект</i>	20
3.1. Представянето на разработката по темата е ясно и точно	5

3.2. Онагледяване на експозето с: а) презентация б) графични материали в) практически резултати г) компютърна мултимедийна симулация и анимация	10
3.3. Умения за презентирание	5
<i>4. Отговори на зададените въпроси от рецензента и/или членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект</i>	30
4.1. Разбира същността на зададените въпроси и отговаря пълно, точно и убедително	10
4.2. Логически построени и точни отговори на зададените въпроси	10
4.3. Съдържателни и обосновани отговори на въпросите	10
5. Използване на професионалната терминология, добър и ясен стил, обща езикова грамотност	10
5.1. Правилно използване на професионалната терминология	5
5.2. Ясен изказ и обща езикова грамотност	5
Общ брой точки:	100

VII. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания

Индивидуалното задание за частта по практика на професията съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието.

Всяко индивидуално задание за държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – част по практика на професията включва:

- тема в съответствие с единиците резултати от учене в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията, като за обучаемите, които придобиват по-високата степен на професионална квалификация, индивидуалното задание може да съдържа извършване компетентности за по-ниската степен на професионална квалификация по съответната професия;
- указания (инструкции/изисквания) за изпълнение;
- критерии за оценяване.

По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита – част по практика на професията, могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

4.2. Критерии за оценяване

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
1.	Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда^{1*}	да/не
1.1.	Изпълнява дейностите при спазване на необходимите мерки за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	да/не
1.2.	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място	да/не
1.3.	Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа	да/не
2.	Ефективна организация на работното място	5
2.1.	Планира ефективно работния процес	2
2.2.	Разпределя трудовите дейности в работния процес съобразно поставената задача и времето за нейното изпълнение	2
2.3.	Познава и прилага установените стандарти за осъществяване на дейността	1
3.	Спазване изискванията на правилниците, наредбите и предписанията	5
3.1.	Познава и прилага нормативните изисквания в съответната професионална област	3
3.2.	Спазва изискванията на правилниците, наредбите и предписанията, свързани с индивидуалното задание	2
4.	Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание	20
4.1.	Целесъобразно използва материали, детайли и инструменти според изпитното задание	10

^{1*} Критерий 1 няма количествено изражение, а качествено. Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя **оценка слаб (2)**.

№	Критерии за оценяване	Максимален брой точки
4.2.	Правилно подбира количеството и качеството на материали, детайли и инструменти	10
5.	Спазване на технологичната последователност на операциите според индивидуалното задание	20
5.1.	Самостоятелно определя технологичната последователност на операциите	10
5.2.	Организира дейността си при спазване на технологичната последователност на операциите в процеса на работа	10
6.	Качество на изпълнението на индивидуалното задание	50
6.1.	Всяка завършена дейност съответства на изискванията на съответната технология	20
6.2.	Крайният резултат съответства на зададените параметри и отговаря на изискванията в стандартите	20
6.3.	Изпълнява задачата в поставения срок	10
Общ брой точки:		100

VIII. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на квалификация по професия код 041101 „Оперативно счетоводство“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимално 100 точки;
- част по практика на професията – максимално 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е, както следва:

- за втора степен на професионална квалификация - в съотношение 40 процента частта по теория на професията и 60 процента частта по практика на професията от общия брой точки. Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,4 \times$ получения брой точки от частта по теория на професията + $0,6 \times$ получения брой точки от частта по практика на професията.
- за трета степен на професионална квалификация - в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения

брой точки от частта по практика на професията. Окончателната оценка в брой точки е равна на 0,5 по получения брой точки от частта по теория на професията плюс 0,5 по получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки x 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател, с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

IX. АВТОРСКИ ЕКИП

Националната изпитна програма е разработена по проект BG05SFPR001-3.001-0001 „Модернизиране на професионалното образование и обучение“, финансиран от Програма „Образование“ 2021 – 2027, съфинансиран от Европейския съюз.

Х. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Образец на изпитен билет – част по теория на професията

Изпитен билет – част по теория на професията

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ... СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код ..... „.....“

Изпитен билет №.....

Изпитна тема:

.....
.....
.....
.....
(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното
съдържание)

Описание на дидактическите материали (ако е приложимо)

.....
Председател **на** **изпитната**
комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция: .....
(име, фамилия)
(подпис)

(печат на училището/
обучаващата институция)

2. Образец на индивидуално задание по практика

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ..... СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА
ПРОФЕСИЯТА
по професия код ..... „.....“**

Индивидуално задание № . . . .

На

.....
(трите имена на ученика/обучавания)

..... клас/курс, начална дата на изпита: ..... начален час: .....

крайна дата на изпита: ..... час на приключване на изпита: .....

1. Да се.....

(вписва се темата на индивидуалното задание)

а. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

.....
.....
.....
.....

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН: .....

(име, фамилия)

(подпис)

Председател на изпитната комисия:.....

(име, фамилия)

(подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....

(име, фамилия) (подпис)

(печат на училището/

обучаващата институция)

3. Индивидуално задание за разработване на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

**ЗАДАНИЕ ЗА ДИПЛОМЕН ПРОЕКТ
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код ..... „.....“

На.....ученик от .....клас
(трите имена на ученика)

Тема:.....
.....

Изисквания за разработката на дипломния проект (входни данни, съдържание, оформяне, указания за изпълнение, инструкции):

.....
.....
График за изпълнение:

а) дата на възлагане на дипломния проект .....

б) контролни проверки и консултации .....

в) краен срок за предаване на дипломния проект .....

Ученик: .....
(име, фамилия) (подпис)

Ръководител-консултант: .....
(име, фамилия) (подпис)

Директор:.....
(име, фамилия)
(подпис)
(печат на училището)

4. Образец на рецензия на дипломен проект

4. Рецензия на дипломен проект

.....
(пълно наименование на училището)

РЕЦЕНЗИЯ

Тема на дипломния проект	
Ученик	
Клас	
Професия	
Ръководител-консултант	
Рецензент	

Критерии за допускане до защита на дипломен проект	Да	Не
Съответствие на съдържанието и точките от заданието		
Съответствие между тема и съдържание		
Спазване на препоръчителния обем на дипломния проект		
Спазване на изискванията за оформление на дипломния проект		
Готовност за защита на дипломния проект		

Силни страни на дипломния проект	
Допуснати основни слабости	
Въпроси и препоръки към дипломния проект	

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Качествата на дипломния проект дават основание ученикът/ученичката.....
..... да бъде допуснат/а до защита пред членовете на комисията за подготовка, провеждане и оценяване на изпита чрез защита на дипломен проект в теоретичната и практическата част.

.....20..... г.

гр./с. ....

Рецензент: .....

(подпис)